

På djupet med

blinkpirk

Text: Bengt Olsson Foto: Bengt Olsson, Knuts Conny

Blinkande pirkar, drag och andra beten har funnits länge. På senare år har blinkpirkar blivit ett mycket vanligt inslag under framförallt pimpelfiske efter röding. Svenskt Fiske har gått på djupet med fenomenet för att ta reda på om blinkande pirkar verkligen fungerar, hur fisk lockas av blinkande beten och vad du som sportfiskare ska tänka på när din blinkpirk slutat blinka.

Blinkpirkar är beten som ska locka till sig fisk genom att avge ett blinkande ljus. Det finns en mängd modeller av detta bete, i regel ska inte fisken hugga direkt på blinkpirken utan på en agnad krok som knyts i en tafs under pirken eller på en upphängarfluga. De enklaste blinkpirkarna är avlånga raka enheter med inbyggda batterier, vanligen litiumbatterier, som kan träs upp på linan och som aktiveras när de kommer i kontakt med vatten. Modellen uppges av flera redskapshandlare kunna blinka upp till 70 timmar. Då dessa inte rör sig speciellt mycket när man rycker i linan finns även speciella blänken som man fäster pirkarna på för att uppnå en mer fisklig gång. Blinklamporna finns både med enkel och med dubbel blink. Andra blinkpirkar är utformade som blänken och drivs med lösa batterier. Ett exempel på detta är den kända modellen "Demon" som tillverkas av det lokala företaget Knosas i Njutånger, Hälsingland.

FUNGERAR BLINKPIRK?

Artikelförfattaren hade innan pimpelsåsongen 2012 inte provat blinkpirk och varit mycket skeptisk till fenomenet som kan kännas suspekt på flera sätt: släppa ner blinkande föremål i vattnet känns inte särskilt naturligt och borde även snarare skrämja bort

skygga fiskar. En snabb sökning på blinkpirk på nätet ger dock en uppsjö fisketips, berättelser och fångstbilder på framgångsrikt fiske med blinkpirk. Man kan även hitta undervattensfilmer som visar rödingar som hugger mycket aggressivt på blinkpirkstackel och även film där röding upprepade gånger "skallar" blinkpirken. Utan tvekan attraherar och fångar blinkpirk fisk. Mycket av blinkpirksfisket verkar dock bedrivas på utplanterad röding och till viss del även på regnbåge. Men är blinkpirk effektivare än andra beten och hur fungerar blinkpirk på naturliga bestånd av röding och andra fiskar?

För att försöka ta reda på om man kunde se någon skillnad på fiske med och utan blinkpirk gjorde artikelförfattaren under mars 2012 ett undersökande fiske i två vatten i Jämtland. Ett vatten har stora mängder utplanterad röding (Landösjön) och det andra är ett fjällnära privat vatten med naturliga bestånd av röding och öring. Det ska dock redan från början sägas att detta på intet sätt kan sägas vara en vetenskaplig undersökning. För att ha någon form av statistiskt säkert underlag på vad som är mest effektivt skulle man behöva fiska mycket mer och hela tiden använda samma metoder och tackel. Man behöver rimligen även vara två fiskare som

Ett urval av olika blinkpirkar och ett blänke med hållare för blinkpirk. Använd minst 0,35 mm huvudlina till blinken och tunnare kroktafs, då minimeras risken att tappa blinken med batteriet i vattnet.

fiskar samtidigt och byter plats för att avsluta betydelsen av fiskeplats. Den undersökningen återkommer vi med när min chef samtyckt till att jag ägnar en arbetsmånad till testfiske av blinkpirk.

BLINKPIRK INTE ALLTID EN STRÅLANDE SUCCÉ

Vid mitt första testfiske med blinkpirk på Landösjön hade jag med ett ekolod för att snabbt hitta fisk så att jag kunde utgå ifrån att det fanns fisk som såg blinkpirken. På Landösjön finns mycket fisk, framförallt inplanterad odlad Hornavaröding men även naturliga bestånd av bland annat sik, harr, lake, öring och kanadaröding. Merparten av fisket sker i anslutning till en fiskodling där fisken samlas för att äta spillpellets från odlingen. Fisketrycket är hårt och under pimpelsäsongen blinkar det frekvent under isen. Under mitt testfiske fiskade jag utan avbrott i närmare nio timmar från tidig morgon till sen eftermiddag. Det var inte svårt att hitta fisk, men precis som för alla andra fiskare denna kallblåsiga marsdag var fisket mycket trögt. Jag alternerade mellan att fiska med blinkpirk och med mormyska utan blinkpirk. Blinkpirken var tacklad med en tafs och krok under och med en upphängarfluga, alla krokar agnades med röd och vit maggot.

En mindre sik nappade på vanlig mormyska klockan elva och en större fisk högg kort efter men släppte. Klockan 14 fick jag tre små rödingar under minimimåttet på vit blinkpirk. Jag hade då lokaliserat ett stim med fisk som genast reagerade på blinkpirken. Då de simmade vidare innan jag hann sänka ner någon annat tackel kan jag inte säga om de nappat lika bra på det. Sammantaget kan man säga att dessa nio timmar på isen möjligen visar att blinkpirk inte är något superbete som alltid levererar. Fisket både med och utan blinkpirk var otroligt trögt, särskilt med tanke på att ekolodet visade att fisk hela tiden passerade nära tacklen, och resultatet gav egentligen inga indikationer på vad som var mest effektivt.

SKYGG VILD FISK PÅ BLINKPIRK

Nästa test av blinkpirk skedde på ett fjällnära vatten med naturliga bestånd av öring och röding. Då sjön är relativt grund användes inte ekolodet under detta fiske. Då jag har goda kontakter med fiskerättsägaren kunde jag prova att fiska med flera utrustningar vilket gav möjlighet att samtidigt prova med och utan blinkpirk. För att göra testet lite bredare provade jag även att fiska med blinkpirkar med olika färg: vit, grön och röd. Alla blinkpirkar tacklades med en tafs och

Blinkpirk var ett superbete för vild röding under testfisket.

upphängarfluga under pirken. Då sjön innehåller ett stort bestånd av öring agnade jag med en cocktail på maggot och mask.

DUBBELHUGG PÅ BLINK

Fisket bedrevs under två dagar, från tidig morgon till sen eftermiddag. Resultatet här var betydligt tydligare då blinkpirk lockade klart fler fiskar att hugga än tackel utan blinkpirk. Av två dagars totala fångst på 24 fiskar fångades 15 fiskar på blinkpirk och nio utan. Vid tre tillfällen högg två fiskar samtidigt på blinkpirkstacklet. Vid ett av dessa tillfällen var den ena fisken en röding och den andra en öring. En majoritet av fisken som fångades på blinkpirk var röding: tio stycken. Men även fem öringar högg så det knakade på blinkpirkstacklet.

EN SAMMANFATTNING AV TESTFISKET PÅ VILD FISK:

1. Blinkpirk fungerade utan tvekan
2. Fisken lockades av alla färger som provades
3. Både öring och röding lockas av blinkpirk
4. Fisken högg både när blinkpirken rördes och då den var stilla
5. Fisken högg mycket våldsamt på blinkpirkstacklet
6. Blinkpirk fångade mer fisk än tackel utan blink
7. Mest fisk fångades på vit blink: nio stycken

Dubbelhugg! "Skygga" rödingar högg som galna på vit blink.

VARFÖR ATTRAHERAS FISK AV BLINKPIRK?

Under isen är det i regel mycket mörkt och det finns ingen känd föda till fisken som blinkar. Om man då konstaterar att fisk lockas att hugga på tackel med blinkpirk blir den naturliga följdfrågan: Hur kan fisk lockas av något så till synes onaturligt? För att försöka få ett svar vände jag mig till Jörgen Johnsson, professor i ekologisk zoologi på Göteborgs universitet. Efter att han fått en beskrivning av mina enkla försök med blinkpirksfiske berättade han om några studier på fiskars beteende som kan vara relevanta i detta sammanhang.

FISKAR HAR INDIVIDUELLA SÄRDRAG

Olika studier, bland annat på öring, har visat att fiskar har beteendeskilnader som är konstanta, det vill säga fiskar har individuella olikheter. Fiskar har funnits ha olika beteenden och strategier för att söka föda och utforska omgivningen. Vissa fiskar har beteenden som kan sägas vara nyfikna och mer aggressiva och de är mer benägna att ta risker. Dessa "nyfikna" fiskar undersöker nya saker i omgivningen, bland annat kan de bita i dem. Andra fiskar är mer försiktiga och mindre benägna att utsätta sig för risker. I ett vatten med hårt fisketryck kan man naturligtvis tänka sig att de nyfikna individerna fångas först. I ett vatten med en relativt orörd population har dessa fiskar inte fångats. Detta kan alltså förklara varför blinkpirk fångar även vild fisk som kan förväntas vara mera skygg och försiktig.

HUR UPPFATTAR FISKEN BLINKANDET?

Vi kan naturligtvis inte veta exakt hur fisken uppfattar blinkandet, men vi vet att fiskar har ett väl utvecklat färgseende, vilket gör det troligt att färg kan ha betydelse. Olika färger kan signalera olika saker, exempelvis är rött en signalfärg för aggressivitet hos vissa fiskar. Rödinghannar blir exempelvis kraftigt röda i sin lekdräkt. Blinkandet syns naturligtvis även på längre håll än ett tackel utan blink och kan då locka mer fisk från längre håll. Enligt Jörgen Johnsson kan man även tänka sig att blinkandet kan förstärka effekten av lockrörelser och därigenom triggas fisken att hugga. Sammantaget kan man tänka sig att blinkpirk på olika sätt lockar framförallt de fiskar som är mer nyfikna och aggressiva och att de kan lockas från långt håll vilket kan göra betet mer effektivt. Blinkandet kan utlösa aggressiva beteenden vilket kan förklara de våldsamma huggen.

NÅGRA BLINKTIPS

Blinkpirk kan tacklas som ett traditionellt rödingblänke med en tafs under blänket med en agnad krok, även en upphängerfluga ovanför kan vara effektivt. Blinkpirk fungerar även med en mormyska under pilken fast man får då ett mindre känsligt tackel. De pirkar som har ett batteri integrerat i pirken kan ibland fungera dåligt då trådarna på pirken sitter för långt ifrån varandra för att få kontakt. Böjer men ihop dem med en tång fungerar pirken i regel bättre. När man ska förvara dessa pirkar ska man vara noga med att torka av dem. Finns det fukt kvar på trådarna kan det bli kontakt och pirken kan då ligga och blinka i draglådan tills batteriet tar slut. Använd minst 0,35 mm huvudlina och tunnare kroktafs, då minimeras risken att tappa blinken i vattnet.

BLINKPIRK = BATTERIER

"I allt som rör sig, lyser eller låter finns ett batteri som ska lämnas åter!" Ni kanske minns Trazan och Banarnes gamla slagdänga om att det är viktigt att återlämna batterier. Budskapet om att man ska återlämna batterier är lika viktigt när man fiskar med blinkpirk. Alla blinkpirkar innehåller batterier som när de slutar fungera ska lämnas till återvinning och INTE slängas i naturen eller i soporna. Innehåller blinkpirken lösa batterier ska de läggas i en batteriholk och är batteriet integrerat i pirken ska pirken läggas i elektroniksoptorna. Även själva blinkpirken för lösa batterier är en elektronikprodukt som ska återvinnas. Som sportfiskare ska vi naturligtvis sträva efter att reducera vår påverkan på naturen, ta därför rätt på dina uttjänta blinkpirkar och sortera dem på rätt sätt.

Blinktips!

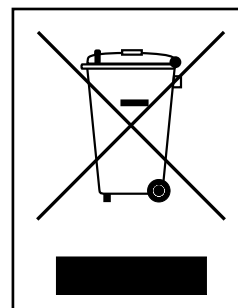

Trådkontakterna på blinkpirk fungerar bättre om trådarna böjs ihop.

Kontakten förbättrad, enligt leverantören ska denna pirk blinka i 200 timmar.

Blinkpirk är effektivt, men inget superbete som alltid drar hugg; ekolodet visar att Landösjöns rödingar hela tiden simmar förbi utan att nappa.

Alla elektronikprodukter på marknaden ska vara märkta med WEEE-symbolen. (Waste Electrical and Electronic Equipment) Utan märkning är det lätt att göra fel och kasta produkten i soporna.

VEM HAR ANSVAR FÖR EN ELEKTRONIKPRODUKT?

Den som producerar eller importerar en elektronikprodukt som en blinkpirk har någonting som kallas ett producentansvar. Detta innebär att producenten ska se till att det finns ett insamlingssystem för att ta rätt på förbrukade produkter. Detta innebär att producenten ska betala för att vara med i ett insamling- och återvinningssystem som ser till att det finns batteriholkar och insamlingsställen för elektronikprodukter, ett exempel på ett sådant system är Elkretsen. Ett annat krav på producenten är att produkterna ska vara märkta med en särskild symbol i form av en överkorsad soptunna. Då framgår det att det är elektriksopor. Märkningen ska antingen finnas på produkten, eller om produkten är för liten, på förpackningen. Detta innebär naturligtvis inte att produkten per automatik hamnar i återvinningen. Detta måste du som köper produkten ansvara för. En annan reglering, ROHS, begränsar elektronikprodukternas innehåll av bly och andra skadliga ämnen.

SISTA UTVÄGEN BLIR EN BLINK

Blinkpirk är en av de få betesnyheter som jag provat genom åren som verkligen fungerat under fiske. Efter att ha upplevt att till och med skygg, vild öring huggit våldsamt på knallgrön blink har jag ändrat uppfattning om både öringens skygghet och om blinkens möjligheter. Däremot tror jag inte att blink alltid lockar i alla vatten och alla arter. Jag är inte heller säker på att jag kommer att fortsätta fiska så ofta med blinkpirk. Det är osäkert om alla produkter uppfyller samtliga miljökrav. Jag tycker även väldigt mycket om att vinterfiska med mormyska på lätt utrustning. Det är ett spännande och rogivande fiske som inte så mycket handlar om att dra upp stora mängder fisk. Men jag kommer att behålla de blinkpirkar jag köpt och om ingenting annat fungerar tar jag kanske till dem som en sista utväg om jag är väldigt sugen på röding till middag. <<<

Blinkpirk är effektivt och säljs i tusentals varje vinter. Tyvärr är det osäkert om alla produkter uppfyller samtliga miljökrav. Du som sportfiskar kan göra rätt genom att återvinna och ställa krav på din redskapshandlare att sälja schyssta produkter.